Nro 90.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 11. SIERPNIA ROKU 1797. W PIĄTEK.

OGŁOSZENIE

Taynego Konsyliarza, Litewskiego Gubernatora, i różnych Orderow Kawalera

Do wszystkich Magistratur w Gubernii Litewskiey.

Kiedy iuż podług Naywyższych JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ukazow, odkryta została Gubernia Litewska, a dla dobra Obywateli, wszystkie w niey Sądy bieg swóy rozpoczęły; za rzecz potrzebną rozumiem, potwierdzić ie szcze teraz; że w całey Gubernii w Miastach Horodniczowie, a w Powiatach Isprawniki czyli Ziemscy Kommissarze z niższemi Ziemskiemi Sądami, są władzą wykonawczą i instrumentem do zarządzania Gubernią służącym, iak to widzieć można z obowiązków ich prawem przepisanych i w całey Gubernii wiadomych: w porządku czego zalecam wszystkim w ogule Sądom, to iest: Głównemu Litewskiemu, Ziemskim, Grodzkim, Niższym Ziemskim, Magistrackim i Woytowskim Sądom, ażeby żaden Dekret ultimarney niestanney konwikcyi, lub ostateczny oczywisty, zapadły w Sądzie Głównym, w Juryzdykcyach Powiatowych i w Mieyskich Sądach, do aktualney i ostateczney exekucyi inaczey doprowadzany nie był, iak tylko wspólnie z wyż mianowaną wykonawczą władzą; i chociaż podług dawnego obrządku Litewskiego, przy doprowadzeniu do exekucyi dekretu naydować się powinni Członki Sądow Powiatowych Ziemskich i Grodzkich iakoteż Burmistrzowskich i Woytowskich, atoli teraz bez Horodniczego w Mieście, gdzie się on nayduie, a w inszych i w Powiatach bez Isprawnika albo członka niższego Ziemskiego Sądu, aktualney i ostateczney exekucyi nie czynić; i ieżeli się okaże przeciwność w wyexekwowaniu Dekretu, na ow czas Sędziom odnosić się do rzeczoney wykonawczey władzy, która wspólnie wyexekwowawszy dekret donosi potym Rządowi Gubernskiemu lub Gubernatorowi; inaczey zaś wszelka exekucya Dekretu, zrobiona bez udziału wyż pomienioney wykonawczey władzy, uznana będzie za nieprawną nie aktualną i kassacie podległą. Przy tym też uwiadamiaią się wszystkie wyż rzeczone Sądy i ich członki używaiące się do exekucyi Dekretow; że iako na wierze i zaświadczeniu pierwszych, a za odnoszeniem się drugich, exekwuią się Dekreta, tak też oni sami nie zaś władza wykonawcza, iedni za niesprawiedliwie wydane przez nich zaświadczenie, a drudzy za wyexekwowanie Dekretu nie tam gdzie należy, odpowiadać będą podług praw tuteyszych. W Wilnie dnia 24 Julii / 4 Augusta 1797 Roku.

(M.P.) podpisano: *Jakób Bułhakow.*

UWIADOMIENIE

Uwiadamiaią się wszyscy maiący partykularne za prożbami interessa w Rządzie Gubernskim Litewskim, *1mo:* Ze prożby ich przyimowane będą tylko w poniedziałki, wtorki, i czwartki każdego tygodnia, i niepierwiey jak po wybiciu godziny 12. południowey; insze bowiem dni obraca Rząd na rozpatrzenie z poczty przychodzących, i na podpisanie od siebie. wyprawu-

iących fię expedycyow w fkarbowych intereſsach, oraz na rozpatrzenie tychże famych partykularnych prożb dla dania rezolucyi. *2do:* Profzący, po rezolucyą na prożby fwoie mogą przychodzić na trzeci dzień, od godziny czwartey do piątey po południu, po podaniu tychże prożb, informuiąc fię o rezolucyi nie u kogo innego, jak tylko u Rządowych Sekretarzow. *3to:* Każdy z profzących ma wiedzieć, że w prożbach należy zachować formę Tytułu MONARSZEGO i inne przyzwoitości. *4to:* Ze do żadney prożby gromadnie, lub trzema krzyżykami podpisywać fię nie należy, ale jeden za innych, równie też i za nieumieiętnego pisma profzony od niego podpisać fię powinien, tudzież każdy profzący za plenipotencyą przy prożbie powinien złożyć onę wyraźnie fobie fłużącą; bez zachowania zaś tego wfzyftkiego, żadna prożba przyięta nie będzie.

Podpisano *Teodor Eliaszewicz.*

UWIADOMIENIE
Generał Maiora Kawaleryi i Szefa Półku Polſkiego JPana Dąbrowſkiego.

NAYIASNIEYSZY IMPERATOR Samowładca całey Rofsyi Pan móy naymiłościwfzy powierzył mnie formowanie Pułku Konnego Polſkiego, o czym uwiadamiam wfzyſtkich, iż chcący korzyſtać z łaſki Nayiaśnieyfzego Monarchy i w fłużbę do tego Pułku udać fię, powinni mnie fię prezentować tak Panowie Officerowie, jako też Towarzyfze i Szeregowi. Jeżeli kto z Officerow jeſt zabawiony Intereſsami powinien na pismie przeſłać mnie gdzie fłużył, w jakim Regimencie czyli Pułku Polſkim, a przytym Panowie Officerowie powinni okazać fwe Patenta przez kogo one fą podpisanemi.

Xawery Dąbrowſki Generał Maior Kawaleryi J. J. Mości i Szef Półku Polſkiego.

Dnia 24. Julii / 4. Augu: Pułk Polſki Chefowſtwa Generała Dąbrowſkiego wykonał przyfięgę wierności Nayjaśnieyfzemu Imperaterowi w Kwaterze Xcia Łabanowa Generał Maiora, i Kommendanta Miaſta tuteyszego.

z Petersburga 1. Sierpnia.

Imperator Jmść z całą Familią oglądał Flottę fwoią w porcie *Cronſtadt* ſtoiącą przypatrywał fię wielorakim *ewolucyom*, wfzyſtkie pochwalił, i rozmaite łaſki Monarfze maytkom Oficyerom, i Admirałom oświadczyć raczył. Na mieyscu chorobą złożonych Admirałow *Siniawin i Cziczagoff.* Admirałowie *Kruse i Mussin Puszkin* Kommmendorami zoſtali białey i błękitney Flagi. *Kurſkiego* Mufzkietierow Regimentu Półkownik *Bekleszow* otrzymał ſtopień Generał-Maiora i kommendanta w twierdzy *Cronſtadt.* Podpółkownicy Bradt, *Wangler Schurmann*, i *Smirnow* zoſtaią Półkownikami.

Kawaler *Pinetti* ſławny Fizyk Króla Jmści *Pruſkiego*, miał honor czynić w przytomności Nayiaśnieyfzego Monarchy *i* Imperatorowey Jmści ciekawe i dziwne doświadczenia fwoie, odebrał pochwałę, i dar znakomity w kleynotach i pieniądzach. Pozwolono mu nayłaſkawiey w całym Państwie powtarzać experimenta Fizyczne &c. Teraz czyni przygotowania na wielkim teatrze do zabawienia obywatelow tey ſtolicy.

z Wiednia 26. Lipca.

Cesarz Jmść wyznaczył Miniſtrem Pełnomocnym do przyfzłego kongreſsu. *Hrabię de Cobenzl*, Ambaſsadora w *Petersburgu.* Hrabia *de Dietrichſtein* tym czasowie fprawować będzie intereſsa *Auſtryackie. Z Trieſtu* d. 17. donofzą, iż pierwfzy okręt *Dalmacki* 8. działami w *Zara* uzbroiony, pod banderą *Cesarſką* do pomienionego portu zawinoł. W zabranym niedawno kraiu ſtoi teraz 20 tyś. *Węgrow* z pospolitego rufzenia, ponieważ zaś ta Prowincya uważana jeſt za część Króleſtwa, przeto armia jey ſtrzegąca od całego narodu bydź musi utrzymywaną. Negocyacye o pokoy już nie w *Montebello*, lecz w *Udine* będą dokończone. Tym czasem ze wfzyſtkich Prowincyi Monarchią ſkładaiących tak wiele do *Wiednia* codziennie rekrutow prowadzą, iz nie mogąc bydź umiefzczonemi w koszarach, rozkwaterowani zoſtali na przedmieściach.

z Londinu 21. Lipca z Gazety Berlińſkiey.

Wczora Parlament zakończył obrady fwoie. *Król Jmść* w mowie z Tronu podziękował Izbom za przedfięwzięcie ſkutecznych śrzodkow ku obronie Króleſtwa utrzymaniu kredytu publicznego, uśmierzeniu maytkow na Flotcie zbuntowanych. Zatym doniośł o odnowieniu związkow handlowych z *Imperatorem Jmścią Rofsyiſkim* obu naro-

dom zyſkownych. Pochwalił nieoſzczędną prędkość w naznaczeniu ſumm potrzebnych na rozmaite wydatki, w uſtanowieniu podatkow wielorakich na zadośćuczynienie wierzyciewielorakich — lom narodowym. Nie pewny jeſt, rzekł nakoniec, ſkutek negocyacyi rozpoczętych o pokóy; cożkolwiek naſtąpi, ſtarać ſię będę dla poddanych moich o ugodę zgodną z ich bespieczeńſtwem intereſsem i honorem.

Lord Cambden Wice Król Irlandyi potrafił zapobiedz wybuehnieniu rozruchow i woyny domowey w tym Króleſtwie. Kończąc ſeſsye Parlamentowe d. 3. Lipca oświadczył, iż wielu buntownikow jeſt w więzieniu więcey rozbroionych, nayuporczywsi w bitwach polegli. To jednak pewna, iż zupełney ſpokoyności kray nie odzyſkał. W Hrabſtwie *Ardmagh* korpus *Irlandczykow*, *Orange Men* zwanych dwie kaplice obrządku Katolickiego niedawno z ziemią zrównał. P *Grattan* przeſłał do obywatelow *Dublinu* wymówne pismo, w którym uſprawiedliwia oddalenie ſię ſwoie od obrad Parlamentowych. Znaiome ſą *Europie* talenta tego męża, nie wypadało jednak człowiekowi Oyczyznę kochaiącemu prawdziwie, naruſzać jey wnętrzną ſpokoyność. zapalaiąc umyſły ludu już dawno ſkłonnego do rozruchow.

z Paryża 21. *Lipca z Gazety Frankfortſkiey*

Direktoryat wykonawczy pisał do Generała *Buonaparte* w naſtępuiących wyrazach *Obywatelu Generale* Wkroczywſzy do *Włoch* na czele Republikantſkiey armmii, zaſłużyłeś na wiekopomną ſławę i wdzięczność u narodu twoiego. Dziś Oyczyzna tłumacząc ſię przez uſta naſze, oświadcza ſię głosno przed światem, że twoiey przezorności, i męſtwu winna jeſt część naywiękſzą zaſzczytow ſwoich. Direktoryat zaś z ukontentowaniem poglądaiąc na dzieła twoie, polityczne i militarne, wſzyſtkie ogułem chwali i potwierdza mianowicie coś względem przyſzłego losu *Genueńczykow i Wenetow* poſtanowił.

Carnot.

Partya Oppozycyi w obu radach narodowych na wzór *Angielſkiey* uformowana, ma ſobie za powinność wſzyſtkie poſtępki Direktoryatu złe lub dobre bez żadnego względu przetrząsać i naganiać od niemałego czasu. Zyczeniem jeſt kochaiących Oyczyznę obywatelow, ażeby nasladuiąc mniemanych w *Londinie Patriotow*, kiedyźkolwiek umilkła. Głosno przed kilko dniami żądano odmiany w Miniſterium, naſtąpiła, już ci narzekaią chociaż przeciw nowo obranym Miniſtrom nic zarzucić nie można ſprawiedliwie, prawda jeſt: *Cochon policyi*, *Benezech* wnętrznych interessow, *Petiet* Woienny Miniſtrowie mieli powſzechny ſzacunek w narodzie, lecz gdy przeciw zdaniu *Carnota i Barthelemy*, *Rewbell*, *Barras*, *i Lareveillere*, Generała *Hoche* i Biſkupa *Talleyrand-Perigord* &c. na urząd wynieśli, czekać przynaymniey wypadało, aż ſię niezdatnemi pokażą do ſłużenia kraiowi, każdy według talentow i powołania ſwoiego, nie zaś wynieſienie zacnych mężow i zaſłużonych wysoce brać za dowod bliſkiego upadku Oyczyzny.

Inną ieſzcze burzę wytrzymał Direktoryat na ſeſſyi dnia wczorayſzego. Przyſzła wiadomość, iż niektóre od armii *Sambry i Mozy* regimenta ciągnące do *Breſt* podobno dla uſkutecznienia dawno zgotowaney wyprawy, przechodzić miały przez *Ferté* miaſto od *Paryża* mil 11 odległe. Konſtitucya roku 3 nie pozwala woyſkom zbliżać ſię do ſtolicy nad mil 12 bez zezwolenia Prawodawcow. Mała różnica dała powod Reprezentantom do narzekan a głośnego. Według nich, iuż upadała Rpta, iuż Direktoryat gwałcił prawo, iuż knował spisek na zniſzczenie Oyczyzny; tu zaś nie więcey nie było, prócz niedobrowolney omyłki Kommiſsarza marsz regimentom przepisniącego. General *Pichegru* wygotował iuż proiekt *organizacyi* gwardyi narodowey.

Poseł *Ottomańſki* proſił Direktoryatu o wyznaczenie dnia na audiencyą; otrzyma onę razem z *Genueńſkim i Papiezkim*, podobno w ogrodzie *Luxembourg*, ponieważ sala w Pałacu pomienionym nie ieſt dość obſzerna. Między podarunkami, które *Sułtan* przyſłał Rptey, ma ſię znaydować namiot wielki i koſztowny. Pełnomocnicy *Amerykańſkich Stanow* za dni kilkanaście ſpodziewani ſą do *Paryża*. *Talleyrand Perigord* znieſie wſzelkie trudności, które tworzył poprzednik iego *Lacroix*; i pokòy nie będzie naruſzony. Powiadaią że prezyduiący dziś w Direktoryacie *Carnot* ieſzcze nie podpisał wyroku na oddalenie Miniſtrow, wſzelkiemi ſposobami nakłaniaiąc Kollegow, ażeby zdanie odmienili. Kontr Admirał *Musquin* z flottillą ſwoią z *Havre* do *Honfleur* przybył; ſłychać że zamyśla o wypędzeniu *Anglikow* z wyspy *S. Marcou*. Zeby ſię negocyacye w *Lille* zbliżały do końca, nie wiadomo.

z Wenecyi 15 *Lipca z Gazety Berlińſkiey.*

Mamy więc nadzieię, iż ſtarożytna *Wenetow* Rpta z rzędu wolnych i niepodległych narodow raz ieſzcze ieden nie będzie wygładzoną; z niektórych nawet okoliczności wnoſić można, iż nic albo bardzo mało ſtraci z dawnieyſzey świętności i powagi ſwoiey. General *Buonaparte* zdoła przezwyciężyć niechęć lądowych Prowincyi w iednoczeniu ſię z ſtolicą niegdy ſwoią; dóyrzał co z klubow dla kraiu może wyniknąć, i wſzyſtkie w kraiu naſzym zamknąć kazał; we wſzyſtkich miaſtach teraz rząd ieſt militarny; pragnie wſzyſtkie przeiednać z *Wenecyą*, a w nadgrodę *Iſtryi i Dalmacyi* dać iey *Legacye Papiezkie*, *i Mantuę*. Wczora widzieliśmy obchod uroczyſty za rycerzow na *Włoſkiey* kampanii poległych. Imiona ich były zapisane na piramidzie poſtawioney na śrzodku rynku *S. Marka*. General *Baraguey d' Hilliers* długą miał mowę pogrzebową, otoczony municipalnością, gwardyą narodową, woyſkiem *Francuzkim* i Generałami; obrządek zakończył ſię manewrem i gęſtym z dział biciem.

Spodziewaliśmy się oglądać Generała *en Chef*, który z ztąd miał iechać do *Udine;* lecz iuż on tam stanoł podobno d 12. W okolicach tego miasta rozmaite regimenta są w nieustannym poruszeniu. Do *Goricyi* coraz więcey woysk *Austryackich* przybywa; *Francuzi* do *Palmanuova* przewożą ammunicye i magazyny; piekarnie nawet obozowe tam założono. *Buonaparte* ogłosić kazał, iż miasto *Verona* z powiatem całym wcielone będzie do *Rptey Cisalpińskiey;* noszenie puginałow i wszelkiey broni ukrytey zakazane iest pod surowemi karami.

Na początku t. m. Adiutant Generała *Buonaparte* przybył do *Florencyi* z listami do *W. Xiążęcia.* Od niejakiego czasu często biegaią do tego miasta kuryerowie z *Mediolanu*, zkąd pewnie wnosić można, iż *Xiąże Toskański* wpływać musi do traktatu, którym los *Włoskiey* ziemi ostatecznie zadecydowany będzie. D. 6. Generał *Chabot* z 20. Hussarami z *Luki* przyiechał do *Florencyi*. Huzarow do miasta nie wpuszczono. *Chabot* miał kilka sekretnych konferencyi z *W. Xiążęciem;* twierdzą, iż *Rpta Lukieska* przyłączoną będzie do *Toskanii; Genueńskiey* zaś dostaną się dzierżawy *Toskańskie* w iey granicach leżące.

z Mantui 12. Lipca z Gazety Leydeńskiey.

Długośmy nie wiedzieli, iaki los czeka w przyszłości miasto i Xięstwo *Mantuańskie*. Powszechnie rozumiano, że powrócą pod panowanie *Domu Austriackiego*, mianowicie gdy nadeszła wiadomość o prędkim i niespodzianym zawieszeniu broni w *Leoben*. Od *Mantui* do *Wiednia* nie ma dość ogromney twierdzy, któraby zasłaniała linie *Monarchią Austryacką* przeciw potężnemu nieprzyiacielowi. Odmieniło się wszystko z czasem; Rewolucya *Wenecka* inną rzeczom postać dała. *Moscati* obywatel miasta naszego, dziś *Cisalpiński* Direktor, odebrał list urzędowy od Generała *Buonaparte*, i drukiem podać kazał do wiadomości powszechney, iż na mocy iednego z artikułow iuż w *Montebello* podpisanych, *Mantua Rptey Cisalpińskiey* iest ustąpioną. Pracuiemy teraz gorliwie nad wystawieniem wspaniałey w prostocie pamiątki *Wirgiliuszowi;* zdobić ią będą naylepiey napisy z dzieł męża nieśmiertelnego wyięte.

z Bononii 4. Lipca z Gazety Leydeńskiey.

Dnia ostatniego Czerwca legiony na żołdzie nowey we *Włoszech* Rptey będące, dawały w mieście naszym uroczystość woyskową i obywatelską, którey wielu mieszkańcow było przytomnemi. We dwa dni potym Gwardya Narodowa *Cisalpińska* na wzaiem dawała wielką biesiadę w ogrodzie, który się Poetycznym nazywa, celem uczynienia, tak zwaney *fraternizacyi*, z woyskiem *Francuzkim* i pomienionemi legionami. Wczora kilka dywizyi Republikantskich tu nadciągneło z cięższą artilleryą. Tym czasowy rząd *Wenecki* zaniosł protestacyą przeciw zaborowi *Istryi i Dalmacyi;* pochlebiaiąc sobie, że postronne Mocarstwa na krok takowy nie będą oboiętnemi, a *Cesarz Jmć* cofnąć raczy wydane uniwersały nakazuiące przysięgę wierności mieszkańcom tych Prowincyi. Listy z *Rzymu* donoszą, że doskonałość Lekarzow *Oyca S.* wyprowadziła z niebespieczeństwa wiek iego podeszły nie pozwala mieć nadziei, ażeby do zupełnego zdrowia przyszedł. Direktoryat *Francuzki* na przełożenie Generała *Buonaparte* wrócić kazał znaczną summę *Kamerze Apostolskiey* pochodzącą z przedaży kieynotow dostawionych na Kontribucyą, które nierównie wyższą ceną zostały zprzedane, niżeli ie w *Rzymie* szacowano.

W *Pawii* buntownicze poruszenia widzieć się dały przeciw teraznieyszemu rządowi; lecz posłane woyska dawnieyszą spokoyność przywróciły. Nie tyle iednak dziś przewinili mieszkańce, iak zeszłego roku, gdy Generał *Buonaparte* potrzykroć chciał dać rozkazy do zapalenia miasta nieszczęśliwego, i tyleż razy, iak sam powiadał, słowa mu w ustach ozumarły. W *Reggio* coś miało wybuchnąć podobnego. Kommendant *Bononii* wykommenderował tysiąc ludzi z legionu; wszystko wnet powróciło do porządku i karności. Dwoch dowodzcow aresztowano. Toż samo stało się w *Ferrarze*. Cożby było, gdybyśmy tak pilnie strzeżeni nie byli.

z Bruxelli 20. Lipca z Gazety Frankfortskiey.

Wczora przeieżdżał tędy *Xże de Waldeck* śpiesząc prosto z *Wiednia do Lille,* z listami wielkiey wagi od Dworu *Cesarskiego* do *Lorda Malmesbury*. Pewną mamy wiadomość, że *Francya* nie chce interessow Mocarstw sprzymierzonych rozłączać od swoich, i że ostatecznie się domaga przywrócenia *Hiszpanom Gibraltaru, Hollendrom* osad w teraznieyszey woynie utraconych. Kiedyśmy się spodziewali, iż Kościoł zwany *Rozumu* miał bydź przywrócony Katolikom, nadszedł rozkaz z *Paryża*, niszczący nadzieie nasze i wyrok Administratorow Departamentowych. Emigrantow naszych wielu iuż do kraiu powróciło; woyska od *Renu* do *Brest i Dunquerque* ciągną nieustannie.

z Lionu 10. Lipca z Gazety Frankfortskiey.

Generał *Kellerman* u nas się znaydnie; powiadaią, iż zlecił mu Direktoryat urządzenia stosowne do utrzymania spokoyności i bespieczeństwa w mieście publicznego. Biega pogłoska, iż wiele osob będzie aresztowanych, wiele niezużytych urzędnikow straci urząd, kilka regimentow do miasta wkroczy na wzmocnienie iuż liczney dość załogi. Pierwsza powieść dziś się zprawdziła; wszystkie domowstwa przeglądaią żołnierze. Spokoyni dotąd obywatele mieliby przyczynę lękania się, gdyby kto inny nie Generał *Kellerman* był tu zesłany. Jednakże niektórzy z miasta wyiechali; Kapitaliści, póki rzecz się lepiey nie wyiaśni, chowaią gotowiznę; fabrikanci rzemieślnikow rozpuszczaią.

Nro 90.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 11. SIERPNIA ROKU 1797. W PIĄTEK

z Dwóch Mostow 16. *Lipca z Gazety Berlińskiey.*

Mówią teraz powszechnie, iż większa część woysk *Francuzkich* dotąd stoiących w naszey okolicy, póydzie na *Metz i Longwy* do kraiu swoiego. W *Sarguemines* znaczny Republikantow magazyn zgorzał przypadkiem W *Nanci i Metz* rozruch powstał, gdy żołnierze od niemałego czasu żołdu nie odbierali. *Holtz* zarządzaiący kraiem zaiętym przez armią *Renu i Mozelli*, w krótce ma przybyć, na wybranie kontribucyi million 4.0 tysięcy liwrow.

z Turinu 8 *Lipca z Gazety Frankfortskiey.*

Trwa teraz ciągle w kraiu naszym zupełna spokoyność, stracili snadź malkontenci nadzieię potężnego od *Francuzow* posiłku. Dziś rano dwóch złoczyńcow śmiercią ukarano, iż pod *Rivoli* napadłszy na Kommissarza Rptey samego ranili, Sekretarza i żołnierza zamordowali.

z Frankfortu 22. *Lipca z Gazety Berlińskiey*

Baron de Lilien i Podpółkownik *Wimmer* wczora, tu przybyli dla zebrania magazynow potrzebnych woysku *Austryackiemu* Drugi powraca nie bawiąc do *Wurtzburga*. zkąd się pokazuie, iż nie próżno mówiono o zgromadzeniu w tamtych stronach znaczney armii. Z *Szwabii* donoszą, iż korpus *Xcia de Conde* ustępuie do *Leutkirch*; już nawet 400. ludzi tam staneło. Sztab znayduie się w *Zeil*. w *Hommelsberg* gotuią mieszkanie dla samego Xcia i Syna jego *Xcia d' Enghien*. Nasz Magistrat z pomiędzy siebie dwoch wyznaczył urzędnikow do przyszłego kongressu, który w *Ulm* lub *Auszpurgu* będzie zwołany.

z Hagi z Gazety Leydeńskiey 22. *Lipca.*

Posel *Francuzki* obywatel *Noel* podał notę *Konwencyi Batawow*, w którey imieniem Direktoryatu *Francuzkiego* winszuie dokończonego szczęsliwie dzieła konstitucyi, które chociaż ile ludzkie, nie może bydź doskonałym, we wszystkich szczegułach, w treści jednak dobre jest, i mogące narod uszczęsliwić. Wzywa za tym, aby się nie zastanawiaiąc nad popełnionemi zapewne omyłkami, *Batawowie* onę przyieli, zostawuiąc następnym Prawodawcom iey wydoskonalenie i poprawę. Szczęsliwi *Batawowie*. powiada *Noel*, żadna zbrodnia gwałt żaden, nie zhańbił chwalebney u was rządu odmiany. Domowa w kraiu niezgoda, jeszcze dotąd nieuzbraiała rąk braterskich na wzaiemną śmierć i zgubę. Rozsądek narodowy, sąsiedzkim i strasznym przykładem oświecony, strzegł was od *politycznych konwulsyi*, które innym narodom cios zadaią śmiertelny. Wy podobno jedni przeydziecie w pokoiu z *anarchii* do wolności, wy narod widząc odrodzony, nic sobie do wyrzucenia nie maiąc, bolesnym wspomnieniem truć nie będziecie szczęsliwości domowey i publiczney. Lecz przebóg nie chcieycie niszczyć chwalebnego dzieła przez opieszałość i przewłokę, niech przyiętą będzie Konstitucya, *niech mianowicie nie spi*. byłoby to już znakiem letargu dla was śmiertelnego. Nie dość żeście rewolucyą dziełali, niech mądrość owoce z niey bierze doyrzałe. Inaczey pewne związkow towarzyskich rozwiązanie, nieuchronna potym *anarchia*, z niey rząd *od* samego nawet okropnieyszy Despotyzmu, upadek miast waszych i osad, i nie tu koniec. Nieszczęścia i klęski wyliczone, przewidziane, jeszcze iść nie mogą z temi w porównanie, których nawet przewidzieć nie pod bno. Zastanowiła wielu odezwa, tak żywo, tak prawdziwie maluiąca to cośmy niedawno widzieli w *Paryżu*, nawróciła nawet nie jednego, który dotąd okiem oboiętnym na los Oyczyzny poglądał. Wiatry przeciwne, a podobno bardziey bojaźń spotkania Admirała *Duncan*, nie pozwoliły Flotcie *Hollenderskiey* ruszyć z *Texel*. Wiele mówiono o negocyach w *Lille* rozpoczętych; co się tam stało. wiedzieć prawdziwie nie można, gdy się nawet rzecz ukończy, podobno z obu stron milczeć będą; jak o traktatach *Bazileyskich i w Leoben* podpisanych nic nie mówiono. To tylko pewna, iż *Lord Malmesbury* dwa podał proiekta do pokoju, pierwszy odrzucono; drugi przecie Direktoryatowi posłano do *Paryża*. Przywrócenie nam osad, okrętow i towarow zabranych mianowicie w portach *Angielskich* i w *Indyi* naywięcey zatrudniać będzie Pełnomocnikow. Towary same wyniosą 20. millonow złotych *Hollenderskich*. Prawda, że *Anglicy* nic nie zprzedali, wszystkie są złożone w magazynach, snadź dla przewidzianey wcześnie potrzeby oddania ich właścicielom, w przypadku woyny nie naypomyślnieyszey; jaką jest teraznieysza dla *W. Britanii*.

z Tridentu 5. Lipca z Gazety Leydeńſkiey.

Kilka iuż upłynelo mieſięcy od podpisa-
nia warunkow przedugodnych w *Leoben*; los
iednak wielu narodow dziś równie ieſt nie
pewny i wątpliwy, iak był w naytęższym
woyny zapale. We *Włoszech* i kraiach gra-
nicznych ściga iedna drugą pędem rewolucya.
Wszędy widzieć ſię daią, nierząd, zamieſzanie,
nędza z roſpaczą. Jeśli będzie koniec złemu,
i iaki, trudno zgadywać. Siedzący w ślicznym
zamku *Montebello* pod *Mediolanem Buonaparte*,
kieruie, włada, odmienia, niſzczy Rpte przez
ſię utworzone, mocą nierównie większą i ſku-
tecznieyſzą, niżeliby ią miał, gdyby rzeczywi-
ście zoſtał, iak głoſzą, *Protektorem lub Di-
ktatorem Włoſkim*. Nie można śmiele zarzu-
cić temu mężowi, że o Tronie lub niepodle-
głości zamyśla, naśladuiąc tylu Wodzow i
Zwycięzcow ſzczęśliwych, których dzieł wiel-
kością wyrównał lub przewyżſzył. To pewna,
po *Walenſteinie* nie było Generała w *Europie*,
którvby Tronu był bliżſzym. On ieden w
osobie ſwoiey połączyć umiał wſzyſtkie wła-
dze: polityczną i cywilną, militarną, i prawo-
daweczą, Wykonawczą, Monarchiczną, gmin-
ną, i ſądowniczą. Jeden przed nim *Juliusz
Cezar* trzymał w ręku tak absolutnie los *Wło-
ſkich* narodow. Tu formuie gwardyą narodo-
wą, znosi dziedziczne Szlachetwo, i prawa
lenne, każe pisać Konſtitucyą, poprawuie ſam
i odmienia, uſtanawia rząd *Cispadańſki*, i
wſzyſtkie onego wnet ſkruſzył ſprężyny,
rozdaie urzędy i odbiera; woła do ſiebie ko-
go ſię podoba, rozgranicza Departamenta, zno-
wu ie mieſza odmienia nazwiſka, odrywa, dzie-
li, zcieśnia lub rozſzerza; nieuſtannie zatru-
dniony, walczy lub piſze, czasem też potrwo-
żonym *Włochom* ukazuie Hetmańſką buławę
znać daiąc, iż podbici; zawoiowani, na każde
zwycięzcow ſwoich ſkinienie bydź muſzą po-
wolnemi.

Zeſzła z teatru światowego, ukazawſzy
ſię na chwilę, Rplta *Cispadańſka*, *Transpa-
dańſka* jako cień przeſzła. Poſiada ich miey-
sce teraz *Cisalpińſka*. *Weneckiey* nie maſz,
a *Weneyca*, jak przed laty *Conſtantinopol*,
w obrębie murow ſwoich i wysp bliżſzych
zamknięta, chce ſię ziednoczyć z mieſzkań-
cami lądowych Prowincyi, któremi niedawno
gardziła, a te dziś jey wzgardę oddaią za
wzgardę. *Genua* z bogactw i ſkarbow wy-
niſzczona długim nabytych pokoiem, ma ſiebie
w tym za ſzczęśliwą, ich pod rządem do *Fran-
cuzkiego* zbliżonym, w granicach nie tknięta-
liczyć ſię jeſzcze może między niepodległemi
narodami. Królowie *Neapolitańſki i Sardyńſki*
wielkie teraz czyniąc ofiary zwycięzcy ſtra-
ſznemu, wprowadzaią do woyſka porządek
i ćwiczenie, ażeby ſzerzącą ſię rewolucyiną
zarazę wſtrzymać zdołali. *Rzym* ſtraciwſzy
naypięknieyſze Prowincye, lęka ſię o reſztę
dzierżaw ſwoich, nie bez przyczyny rozumie-
iąc, iż śmierć *Piusa* 6. położy koniec pa-
nowaniu we *Włoszech* kapłańſkiemu: *Xże
Parmy* pod protekcyą Generała *en Chef* be-
spieczny. Spokoyna *Toſkania*. 26 rok życia
ſwoiego pędząc *Buonaparte*, przy naywiękſzey
nawet, jaka tylko bydź może w człowieku
chęci i zdatności, nie ma zapewne dość czasu,
aby tyſiączne i codzienne, które pod imie-
niem jego wychodzą ordynanse przeczytał;
cóż mówić o pisaniu? ozdobach krasomów-
ſkich. te w równie małym ſą względzie u
niego jak ſtròy i odzienie. Dwóch Adjutan-
tow światłych to ieſt zabawa, pod naywyż-
ſzym dozorem Szefa Generalnego Sztabu *Ber-
thier*; u nich ſkład, woli, chęci, zamyſłow,
taiemnic, oni rozbieraią plany od wodza po-
dane, oni przywodzą do ſkutku, oni przy-
wiązawſzy ſię ſercem do człowieka przed
dwóma laty światu nieznaiomego, lepiey dziś
znaią los przyſzły kraiow południowych, ni-
żeli w 16. wieku *Kanclerz Oxenſtiern* znał
los *Niemieckich* Prowincyi, *Szweazkim* orę-
żem podbitych. Cóż mówić, ile *Buonaparte*
z armią przywiązaną i wierną wpływać ze-
chce do intereſsow *Francuzkich*? Co znaczy
przyiazd niespodziany Reprezentanta *Dubois
Crance* do armii *Włoſkiey*? Co nieuſtanne w
Paryżu narzekanie na Direktorow iż rząd mi-
litarny chcąc do kraiu wprowadzić, namówili
Generała *Hoche* do przyięcia miniſterium wo-
iennego, kiedy on zwycięzca w *Palatinacie*,
Vendei i nad *Renem*, do równey ſławy z
Wodzami naylepſzemi mógł ſię ubiegać? Zkąd
ten pośpiech w Radach narodowych na ufor-
mowanie rozwiązanych Gwardyi narodowych,
które dziś głosno zowią *tarczą Oyczyzny* prze-
ciw ambitnym zamyſłom zuchwałych Genera-
łow? Wiadomy jeſt ſposob myslenia *Dubois
Crance*, nie tayno nikomu, iż namawia *Wło-
ſkich* zwycięzcow do przedſięwzięcia jeſzcze
jedney kampanii przeciw *Roialiſtom do Fran-
cyi* zwróconym. Czas pokaże jesli armia laury
ſwoie zmazać zechce we krwi obywatelſkiey.
Dość teraz powiedzieć, że *Buonaparte* jedno
z Direktorami rozumie.

z Berlina 25. Lipca z Gazety Frankfortſkiey.

Wſzyſtkie wieści rozſiane za granicą
względem niepewności pokoiu powſzechnego;
inne które twierdziły za rzecz pewną, iż Dwor
naſz widział ſię bydź przymuſzonym do przed-
ſięwzięcia ſkutecznych śrzodkow dla utrzy-
mania onego, nie ſprawiły u nas żadnego
wrażenia, i wiary ſobie nie ziednały. Owſzem
rzecz naypewnieyſza, iż armia *Pruſka* ſtoi ſpo-
koynie na dawnych leżach; żadne do niey ro-
ſkazy późniey nie wyſzły. Gdy rzecz bę-
dzie o przywrócenie pokoiu *Rzeszy Niemie-
ckiey*, Król Jmć wpływać musi do przyſzłych
traktatow, ile poſiadaiący rozmaite za *Renem*
prowincye, dziś orężem *Francuzkim* zaięte.
Z *Pyrmont* odbieramy pomyślną wiadomość,
że *Monarcha* lepiey mieć ſię zaczoł.

DONIESIENIE

w Kantorze Kuryera Litewſkiego znayduie ſię Akt Demarkacyi granic mię-
dzy Imperyą Roſsyiſką, i Państwami Pruſkiemi, w językach Polſkim i Fran-
cuzkim, podpisany r. 1796. w Mieſiącu Czerwcu. Cena złotych 5.